



ZONNEVELD AGGER

LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPAN

NOVEMBER 2020





ZONNEVELD AGGER

LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN

**Opdrachtgever:**

Naam: LC Energy  
Adres: Bronland 12  
Postcode: 6708 WH  
Plaats: Wageningen

**Opdrachtnemer:**

Eelerwoude  
Mossendamsdwarsweg 3  
Postbus 53  
7470 AB Goor  
Tel.: 0547 26 35 15  
e-mail: [info@eelerwoude.nl](mailto:info@eelerwoude.nl)  
[www.eelerwoude.nl](http://www.eelerwoude.nl)

**Projectgegevens:**

Projectnummer: 10292  
Datum: november 2020

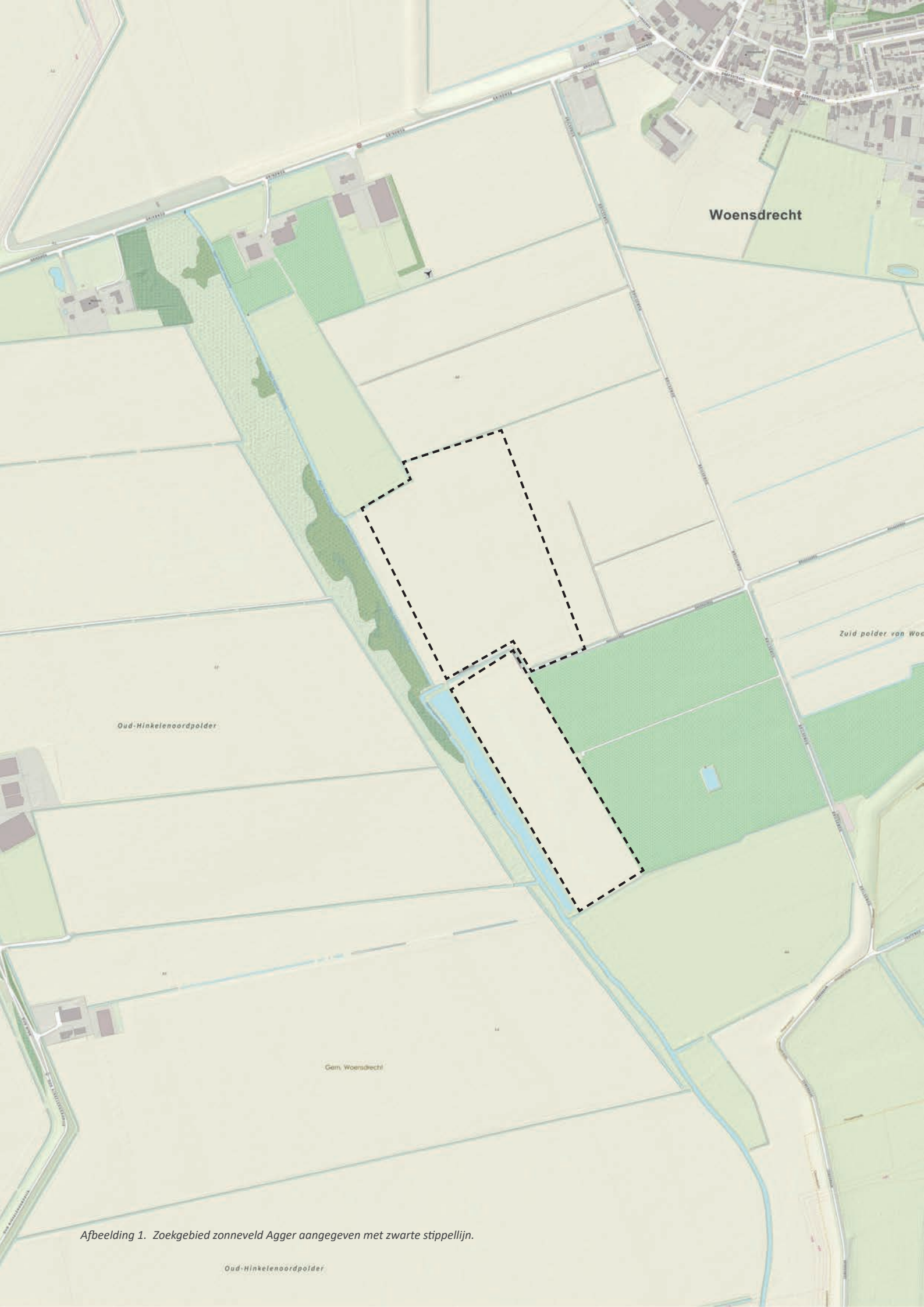




## INHOUDSOPGAVE

|                                                        |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|
| <b>INLEIDING</b>                                       | <b>7</b>  |
| Aanleiding voor zonneveld Agger te Woensdrecht         | 7         |
| Locatiekeuze zonneveld Agger                           | 7         |
| <b>ONTWERP</b>                                         | <b>11</b> |
| Inzet voor natuur en waterinfiltratie onder de panelen | 11        |
| Aansluiten op de Agger                                 | 14        |
| Zonneveld pas binnen landschappelijke maat             | 17        |
| Zicht op zonneveld is beperkt                          | 18        |
| <b>BEPLANTING- EN BEHEERSPLAN</b>                      | <b>25</b> |
| <b>LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE</b>                        | <b>29</b> |
| Ontstaan van het plangebied                            | 29        |
| Huidig kwaliteiten plangebied                          | 33        |
| Beleving van het plangebied                            | 35        |
| Bodem en bijhorende beplanting                         | 35        |
| Natuurwaarden van het gebied                           | 37        |
| Natuurpotentie van het gebied                          | 37        |
| Waterschap                                             | 39        |
| <b>BELEIDSANALYSE</b>                                  | <b>41</b> |
| Provinciaal beleid                                     | 41        |
| Gemeentelijk beleid                                    | 41        |





Afbeelding 1. Zoekgebied zonneveld Agger aangegeven met zwarte stippellijn.

## INLEIDING

### Aanleiding voor zonneveld Agger te Woensdrecht

De gemeente Woensdrecht heeft de ambitie om in 2035 alleen nog energie te gebruiken uit hernieuwbare bronnen en onafhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen. Om de gemeentelijke ambitie te realiseren zijn grondgebonden zonnevelden noodzakelijk. De gemeente heeft haar beleid vormgegeven in een Uitnodigingskader. Hierin worden ontwikkelaars uitgenodigd om op duurzame wijze hernieuwbare energie op te wekken en daarmee een bijdrage te leveren aan de energieopgave. Bij deze ontwikkeling geldt dat een kwalitatieve leefomgeving wordt gewaarborgd en een meerwaarde voor de Woensdrechtse samenleving en de inwoners ontstaat.

LC Energy wil samen met de grondeigenaar in de gemeente Woensdrecht ‘Zonneveld Agger’ realiseren. Het beschikbare plangebied heeft een oppervlak van ruim 12,9 hectare. Daarbinnen krijgt het zonneveld een plek, deze zal circa 15,7 MWp gaan opwekken. Het zonneveld wordt gedurende 25 jaar geëxploiteerd. De grond wordt gedurende deze periode gepacht door LC Energy. Na deze periode van 25 jaar wordt het zonneveld ontmanteld, behoudens de permanent gerealiseerde natuur. De agrarische grond wordt terug in gebruik gegeven aan de grondeigenaar.

LC Energy is een jong Nederlands bedrijf, ontstaan uit twee ervaren marktspelers: Low Carbon uit Londen en QING uit Arnhem. LC Energy is opgericht met als doel 500 MWp aan zonnevelden te ontwikkelen en te exploiteren in Nederland. Een belangrijke en mooie doelstelling, waar veel kennis en ervaring voor nodig is. Bij LC Energy werken dan ook kundige experts met een stevig trackrecord in de ontwikkeling van zonnevelden.

### Locatiekeuze zonneveld Agger

Het plangebied van het zonneveld van 12,9 hectare ligt ten zuidwesten van Woensdrecht, op circa 650 meter afstand van de dorpsrand. Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de voormalige rivierarm De Agger. Deze rivierarm wordt begeleid door opgaande beplanting. Ten noorden van het plangebied ligt de Grindweg. De woning op Grindweg 3 ligt circa 400 meter ten noorden van het plangebied. Ten oosten van het plangebied ligt de Brilseweg. De haaks daarop liggende Braakseweg betreft de toegangsweg tot het plangebied. Ten zuiden van deze toegangsweg ligt een fruitboomgaard. Hierdoor dragen de huidige beplantingselementen al bij aan het uit het zicht nemen van het beoogde zonneveld.





Het plangebied wordt momenteel gebruikt als landbouwgebied. De percelen zijn afgelopen jaren veelvoudig van eigenaar veranderd, omdat het vanuit agrarisch oogpunt minder geschikte grond betreft (heel nat). De gronden worden daarom gedraineerd. Ten noorden van het plangebied is om dezelfde reden ook een paardenweide ontstaan. De percelen liggen ook aan een onverharde weg, die moeilijk bereikbaar is voor grote landbouwmachines. Daarnaast grenst het zonnenveld direct aan een ecologische verbindingszone. De ontwikkeling van het zonnenveld biedt goede kansen om deze ecologische zone te versterken. Bij de ontwikkeling van het zonnenveld wordt langs en onder de panelen ingezet op meervoudig ruimtegebruik voor natuur en waterinfiltratie, vooral aan de westzijde van het plangebied. Daarnaast zijn er mogelijkheden om buiten het plangebied, langs de Agger, natuur te ontwikkelen en daarmee de ecologische verbinding te versterken.

Direct rondom het plangebied wonen weinig mensen. Er liggen drie erven aan de noordzijde, op 400 meter afstand. Vanuit de woningen is zeer beperkt zicht richting het zuiden, door schuren en beplanting op de erven. Ook de bewoners vanuit Woensdrecht hebben zeer beperkt zicht. De afstand tussen Woensdrecht en het plangebied betreft minimaal 700 meter.

Verder liggen de gekozen percelen in een gebied dat door de gemeente Woensdrecht is aangewezen als 'kansrijk voor zonnenvelden onder voorwaarden'. De planlocatie ligt op haalbare afstand tot de beoogde aansluitpunten van het zonnenveld, namelijk twee onderstations (2,1 km en 2,3 km). De nabijheid van de onderstations maakt het project ook economisch uitvoerbaar.

Het plangebied betreft daarmee een geschikte locatie voor de realisatie van een zonnenveld. In de volgende paragrafen en hoofdstukken wordt verder ingegaan op de potentie van deze locatie.





Afbeelding 2. Kijkend over de ecologisch waardevolle en cultuurhistorisch interessante Agger en omringende beplanting.

## ONTWERP

De locatie voor het zonneveld Agger ligt ten westen van Hoogerheide en Woensdrecht in de lager gelegen Zuidpolder van Woensdrecht. In tegenstelling tot het kleinschalige landschap boven op de Brabantse Wal ligt de locatie voor het zonneveld in een relatief open polder.

De locatie van het zonneveld grenst aan de Agger, een oude watergang en restant van een voormalige rivierarm. Deze watergang kenmerkt zich ook door opgaande groenstructuren. Ook grenst het zonneveld aan een fruitgaard, met daaromheen een windsingel. Bij de landschappelijke inpassing wordt gebruik gemaakt van diverse bestaande landschappelijke elementen, zoals beplanting en hoogteverschillen in het maaiveld. Hierdoor is de landschappelijke impact van het zonneveld op de omgeving gering. De bestaande beplanting wordt aangevuld met passende landschappelijke elementen om de landschappelijke leesbaarheid te versterken, de zichtbaarheid van het zonneveld vanuit de omgeving te beperken en de biodiversiteit van de landschap te vergroten.

Het ontwerp is gebaseerd op een uitgebreide landschappelijke- en beleidsanalyse. De landschappelijke analyse staat beschreven vanaf pagina 29, de beleidsanalyse vanaf pagina 41.

### Inzet voor natuur en waterinfiltratie onder de panelen

De planlocatie wordt momenteel gebruikt als landbouwgebied. De percelen zijn afgelopen jaren veelvoudig van eigenaar veranderd, omdat het vanuit agrarisch oogpunt minder geschikte grond betreft. Ten noorden van het plangebied is om dezelfde reden ook een paardenweide ontstaan. Daarnaast grenst het zonneveld direct aan een ecologische verbindingszone. De ontwikkeling van het zonneveld biedt goede kansen om deze zone te versterken.

Onder en langs de panelen wordt ingezet op meervoudig ruimtegebruik door natuurontwikkeling en waterinfiltratie. Het regenwater dat in het plangebied valt zal daarom zoveel mogelijk worden vastgehouden en infiltreren in de bodem. Hierdoor blijft het perceel in gebruik als een van de ‘voeders’ van de Agger. Dit is ook de nadrukkelijke wens van het Waterschap. De drainage in de percelen wordt daarom ook in stand gehouden. Het Waterschap heeft aangegeven dat er verder geen opgaven liggen waarop de ontwikkeling van het zonneveld kan aansluiten.

Daarnaast is wordt het plangebied verschaald door middel van een ecologisch beheer. Hierdoor krijgen kruidenrijke vegetaties ontwikkelingsruimte. Ook worden er geen mest- of bestrijdingsmiddelen meer toegepast. Dit draagt bij aan een schonere bodem, gezonder bodemleven en betere (grond)waterkwaliteit. Dit heeft ook positieve gevolgen voor het water in de Agger en verbetert de ecologische potentie van de Agger.

Buiten het plangebied wordt er ook gezocht naar mogelijkheden om natuur te ontwikkelen langs de Agger, en daarmee de ecologische verbinding te versterken.





Afbeelding 3. Landschappelijk ontwerp zonneveld Agger met de aanduiding van profielen, welke te vinden zijn op de hierna volgende pagina's.





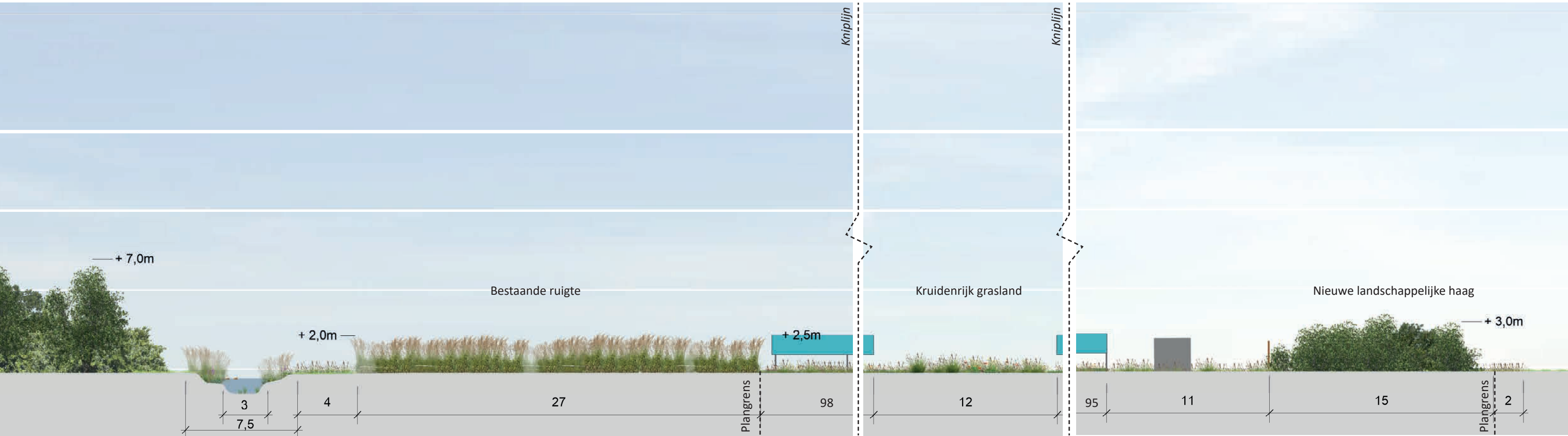
Aansluiten op de Agger

Aan de westzijde van het plangebied wordt een strook van gemiddeld 13 meter breed ingericht met een kruiden- en bloemrijke vegetatie. Deze vegetatie wordt zoveel mogelijk afgestemd op de bestaande vegetatie in de ecologische zone. Daarmee wordt een significante bijdrage aan de Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Brabant) geleverd. Om dit te bewerkstelligen moet maaisel (met zaden) uit de ecologische zone worden opgebracht in het plangebied. Hierdoor wordt de ontwikkeling van een brede variatie aan inheemse gras- en kruidensoorten versneld. Daarnaast wordt langs de bestaande ruigtestrook nieuwe opgaande beplanting aangebracht. Deze beplanting bestaat uit inheems, veelal vruchtdragend, plantmateriaal. Hiermee wordt het voedselaanbod voor de aanwezige fauna in het gebied vergroot. Daarnaast levert dit een bijdrage aan de versterking van de cultuurhistorische waarden van de Agger. Het herinrichten van dit deel van de polder als natuur refereert naar de oorspronkelijke ruigere en moerasachtige inrichting direct langs de Agger, mede door kwel vanaf de Brabantse Wal. De plannen zijn besproken met Natuurmonumenten en de lokale natuurorganisatie levend archief, de plannen worden 2 jaar na aanleg geëvalueerd. Tot slot wordt het hekwerk aan de westzijde van het plangebied weggelaten. Hierdoor wordt de barrièrewerking van het zonneveld voor (groter) wild verkleind. Aan de overige zijden zal het gaas van het hekwerk op tenminste 10 centimeter boven maaiveld beginnen. Hierdoor kunnen kleinere diersoorten vanaf alle zijden het zonneveld bereiken of verlaten. Tussen de twee percelen wordt eveneens de doorgang vrijgehouden zodat grotere diersoorten ongehinderd het gebied kunnen blijven gebruiken.

Aanplanten van nieuwe landschapselementen

Door het zonneveld landschappelijk in te passen, wordt het zicht op de panelen gefilterd en de ecologische waarde verhoogd. Rondom het zonneveld verschillende nieuwe beplantingselementen toegepast.

- Aan de oostrand van het noordelijk perceel wordt een landschappelijke haag geplant. Dit filtert het zicht vanuit de omgeving en heeft een positief effect op de ecologische waarde.
- Op de zuidrand van het zuidelijke zonneveld wordt eveneens een landschappelijke haag aangeplant. Deze semi-transparante haag filtert het zicht op het zonneveld en draagt bij aan de ecologische waarde van het veld. Hierdoor blijft de recreant op de nabijgelegen dijk gericht op de Brabantse Wal en aangrenzende natuurgebieden.
- Aan de westzijde van de percelen, langs de Agger zal een ecologische zone ontstaan. Door het aanplanten van inheems struweel en het laten verruigen van deze strook zal dit gebied een interessante foerageer en rustplaats worden voor reeën, fazanten, etc.
- Tussen de twee noordelijke percelen wordt een kruidenrijke strook ontwikkelt. Deze 13 meter brede strook zorgt voor afstand tussen de panelenvelden, benadrukt de (historische) verkaveling en de overgang van de Agger naar de Zuidpolder.



Afbeelding 4. Profiel A - met brede kruidenrijke strook op de overgang van het perceel aan de Agger naar de Zuidpolder en een nieuwe landschappelijke haag aan de oostzijde.

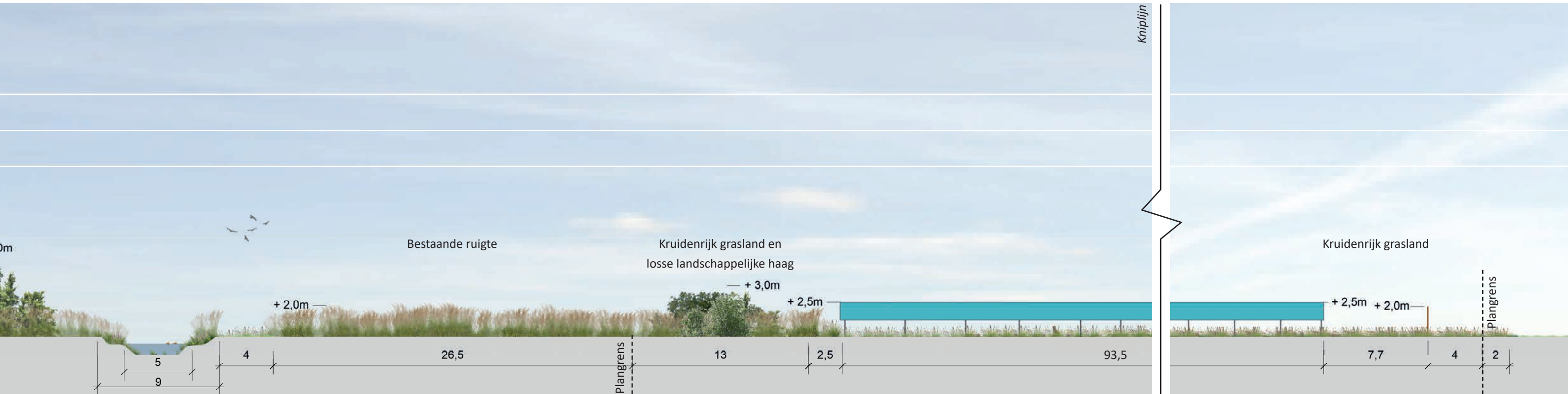


- Naast deze hogere beplantingselementen wordt ook ingezet op graslanden met ecologische meerwaarde onder en rondom de panelen. Alle beplantingselementen samen dragen bij aan het versterken van de biodiversiteit in dit landschap. Op dit thema zal uitgebreider worden ingegaan in de volgende paragraaf. In het beplanting- en beheersplan wordt uitgebreider ingegaan op alle nieuwe beplantingselementen.
- Direct rondom het plangebied wonen weinig mensen. Er liggen drie erven aan de noordzijde, op 400 meter afstand. Vanuit de woningen is zeer beperkt zicht richting het zuiden, door schuren en beplanting op de erven. Ook de bewoners vanuit Woensdrecht hebben zeer beperkt zicht. De afstand tussen de dorpsrand van Woensdrecht en het plangebied betreft minimaal 700 meter.

### Zonneveld pas binnen landschappelijke maat

Het plangebied bestaat uit drie percelen, waarvan twee percelen parallel liggen aan de Agger en een smalle rechthoekige vorm hebben. De smalle rechthoekige kavels hebben last van kwel vanaf de Brabantse Wal en zijn van oorsprong georiënteerd op de Agger. Het derde, meest oostelijke perceel, maakt duidelijker onderdeel uit van de polderverkaveling. De topografische-, kavel- en perceelsgrenzen worden behouden en gerespecteerd. Daarmee worden ook de cultuurhistorische waarden als de percelering en wegenstructuur behouden.

Het verschil tussen de percelen is met behulp van de paneelopstelling zichtbaar gemaakt. De paneelopstelling volgt in de twee westelijke percelen de oriëntatie van de Agger. De panelen in het noordoostelijke perceel sluiten aan op de verkaveling van de Zuidpolder. Op de overgang tussen de twee smalle percelen, langs de Agger, naar het perceel in de Zuidpolder is aanvullend een brede kruidenrijke grasstrook van 13 meter vrijgehouden op de voormalige verkavelingslijn. Hiermee wordt het verschil in de landschappelijke ondergrond extra benadrukt. Verder is ook de landschappelijke inpassing vertaald in verschillende vegetatie samenstellingen, ook onder de paneelopstelling.



Afbeelding 5. Profiel B - een bestaande ruigtezone aan de kant van de Agger, verbreedt en aangevuld met struweel conform de natuurstrebeities (Natuurnetwerk Brabant) langs de Agger.

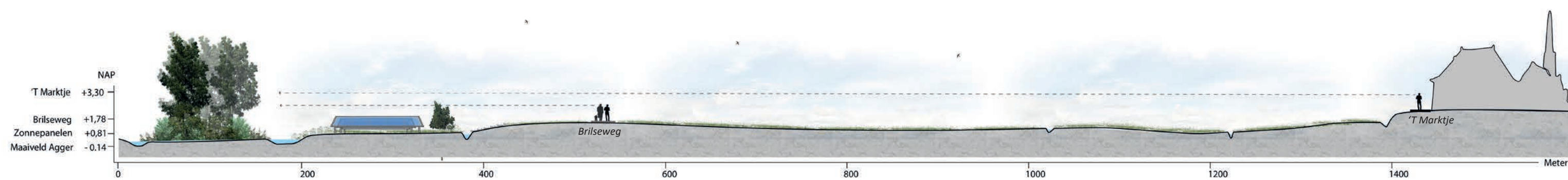


Het totale oppervlak van het zonneveld betreft 13 hectare. Hiervan zal 10,5 hectare (netto) worden gebruikt voor zonnepanelen en bijhorende objecten zoals hekwerk en transformatoren. Het inkoopstation en transformatoren worden zo dicht mogelijk bij elkaar geplaatst, nabij de ontsluitingsweg Braakseweg. Door de bouwwerken te clusteren kunnen deze met behulp van opgaande beplanting eenvoudig uit het zicht worden gehaald. Daarnaast zijn de bouwwerken goed bereikbaar voor hulpdiensten, als er sprake is van calamiteiten. De resterende 2,5 hectare wordt ingezet voor landschappelijke inpassing. Hierbij wordt vooral ingezet op de versterking van de ecologische verbindingszone aan de westzijde (zie vorige paragraaf). De omvang en inrichting van het zonneveld past goed binnen de maat- en schaal van het landschap en sluit aan bij de Agger.

Zicht op zonneveld is beperkt

Het plangebied maakt onderdeel uit van het zeekleigebied. De zeekleipolder van Woensdrecht kenmerkt zich door de visuele relaties tussen de hogere delen van de Brabantse Wal (Woensdrecht) en De Agger. Aan deze zichtlijn is verder geen waarde gekoppeld (CHW 2006). Echter met behulp van de landschappelijke inpassing is wel rekening gehouden met het behouden van het zicht vanaf de Brabantse Wal op de Agger en de relatief open Zuidpolder. De paneelopstelling en landschappelijke inpassing is zo laag mogelijk gehouden om de openheid van de Zuidpolder en het zicht op de Agger in stand te houden, zowel vanaf de Brabantse Wal als vanaf de Brilseweg. De landschappelijke inpassing wordt niet hoger dan 3 meter ten opzichte van het maaiveld, hiermee blijft de beplanting ook lager dan de windsingel om de naastgelegen fruitboomgaard. Door de aanwezigheid van deze fruitboomgaard is de zichtlijn al deels onderbroken. De panelen worden niet hoger dan 2,5 meter. De hogere bouwwerken worden zoveel mogelijk geconcentreerd nabij de ontsluitingsweg en ingepast met beplanting. Gekozen is voor een zuid-opstelling met 2 meter tussenruimte. Vanuit de omgeving wordt op de achterzijde of zijkant van de panelen gekeken, daardoor is schittering richting de omgeving uitgesloten. Het hekwerk aan de noord-, oost- en zuidzijde heeft een transparante uitstraling. De camera's

die geplaatst worden zullen worden gecombineerd met het hekwerk en laag opgesteld om extra ‘masten’ in het landschap te voorkomen. Vanaf de A58 en A4 is er geen zicht op het plangebied. Direct rondom het plangebied wonen verder weinig mensen. Er liggen drie erven aan de noordzijde, op 400 meter afstand. Vanuit de woningen is zeer beperkt zicht richting het zuiden, door schuren en beplanting op de erven. Ook de bewoners vanuit Woensdrecht hebben zeer beperkt zicht, de dorpsrand van Woensdrecht ligt ongeveer 3 meter hoger in het landschap. Hierdoor wordt goed over het plangebied heengekeken. Daarnaast dragen de bestaande hoogteverschillen maaiveld bij aan het uit het zicht nemen van het plangebied. Ook de afstand tussen de dorpsrand van Woensdrecht en het plangebied speelt een rol. Door de grote afstand van ruim 700 meter is de visuele impact van het zonneveld beperkt, zie onderstaande profiel en de visualisatie op de hierna volgende pagina.



Afbeelding 6. Zicht op projectlocatie is door het reliëf al relatief minimaal.





Afbeelding 7. Beeld huidige situatie vanaf 't Marktje, 3 meter hoger gelegen dan het plangebied.



Afbeelding 8. Beeld zonneveld zonder landschappelijke inpassing vanaf 't Marktje



Afbeelding 9. Beeld zonneveld met landschappelijke inpassing vanaf 't Marktje







Afbeelding 10. Referentiebeeld van een transparant hekwerk. Kleuren van de staanders dienen donkergroen te zijn.



Afbeelding 11. Referentiebeeld transformator, Diabolo 5HL bron: alfen.com.

## Technische inrichting zonneveld

Het zonneveld zelf bestaat uit meerdere elementen. Een ontsluitingsweg, inkoopstation, transformatoren, omvormers, stellages met panelen, kabels- en leidingen, hekwerk en beveiligingscamera's.

### De paneelopstelling volgt het kavelpatroon

In het plangebied wordt een zuid-opstelling toegepast. Deze panelenrijen liggen niet volledig georiënteerd op het zuiden, maar zijn afgestemd op het kavelpatroon om kartelranden (verspringingen tussen de panelenrijen) te voorkomen. De zuid-opstelling krijgt een hoogte van 2,5 meter ten opzichte van het maaiveld, hierbij begint de paneelhoogte op 1,121 meter vanaf het maaiveld. De nokken van de panelen worden, per rij, op dezelfde NAP hoogte geplaatst waardoor de panelen als één element in het veld liggen en een rustiger beeld ontstaat. Tussen de panelenrijen liggen beheerpaden van 2 meter breed. Deze paden zijn onverhard en de vegetatie betreft een kruidenrijke grasvegetatie.

### Ontsluiting vanaf Braakseweg

Het zonneveld wordt ontsloten vanaf de Braakseweg, hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande verharding en de aanwezige duikers. De ontsluitingsweg voor het zonneveld loopt vanaf de openbare weg tot aan de transformatoren en het inkoopstation. De weg is 4,5 meter breed en bestaat uit een halfverharding (puinpad). Het is noodzakelijk om de ontsluitingswegen te verharderen in verband met de toegankelijkheid van het zonneveld bij calamiteiten.

### Technische installaties

Het inkoopstation, de transformatoren en de bijgebouwen worden zo dicht mogelijk in de buurt van de Braakseweg geplaatst om zoveel mogelijk de toepassing van nieuwe verharding in het landelijk gebied te voorkomen. Echter is ook rekening gehouden met de afstand van de transformatoren ten opzichte van de nabij gelegen woningen. De transformatoren en inkoopstation zijn op minimaal 600 meter vanuit de woningen geplaatst.

Per twee hectare is ongeveer één transformator nodig. Vanaf de transformator wordt de stroom, via een ondergrondse kabel, naar het inkoopstation gebracht. Het inkoopstation heeft een hoogte van circa 3,40 meter. De transformatoren hebben een hoogte van 2,6 meter. De kleur van het inkoopstation en de transformator dient zo donker mogelijk te zijn, namelijk donkergroen. Door een donkere kleurstelling zullen deze bouwwerken minder opvallen in het landschap.

### Hekwerk en camera's buiten het zicht geplaatst

Aan enkele zijden van de percelen wordt een onopvallend, niet glimmend hekwerk toegepast van Heras. Daarbij wordt geen horizontale bovenbuis of prikkeldraad toegepast. Het hekwerk wordt beveiligd met een hekwerkdetectie en heeft een hoogte van 2 meter. Het gaas zal op 10 centimeter boven het maaiveld beginnen zodat kleinere diersoorten onder het hekwerk door kunnen. De kleur van de staanders is donkergroen en het gaas is donkergroen. Door de donkere kleurstelling zal het hekwerk tegen de beplanting wegvallen.

Doordat er over grotere lengten geen hekwerk wordt toegepast is binnen percelen wel cameratoezicht nodig. Deze camera's worden maximaal 2 meter hoog geplaatst op staanders. Deze staanders krijgen de kleur donkergroen.





Afbeelding 12. Referentiebeeld kruidenrijk grasland onder panelen.

Afbeelding 13. Referentiebeeld landschappelijke haag.



## BEPLANTING- EN BEHEERSPLAN

De beplanting die momenteel in het landschap aanwezig is wordt zoveel mogelijk behouden en aangevuld met nieuwe inheemse plantsoorten. Het beplantingsplan is opgesteld op basis van onder andere de landschappelijke analyse. Hieronder wordt per element een beschrijving gegeven met een bijhorend beheerplan voor de komende 25 jaar.

### Nieuwe landschappelijke haag

Naar gelang de waterstand in de bodem worden andere beplantingssoorten toegepast. De nieuwe haag bestaat uit drie rijen met een plantafstand in de rij van 1,5 meter. De afstand tussen de rijen betreft 1 meter. De landschappelijke haag krijgt een breedte van 15 meter en varieert tussen de 2 en 4 meter hoog. Met deze hoogten is schaduwvorming op aangrenzende percelen zeer beperkt.

- De oostelijke haag zal bestaan uit sleedoorn (30%), hondsroos (10%), kardinaalsmuts (20%), rode kornoelje (20%) en lijsterbes (10%), wegedoorn (10%).
- De zuidelijke haag zal bestaan uit sleedoorn (30%), Gelderse roos (20%), grauwe wilg (20%), rode kornoelje (20%) en zwarte bes (10%).

### Beheer

Na aanplant dienen heesters in de eerste twee jaar gedurende droge perioden regelmatig water te krijgen. De losse landschappelijke haag wordt aan beide zijden onderhouden. Hierbij worden de zijden wisselend gesnoeid om de twee tot drie jaar. Zo blijft een dichte vegetatie behouden en wordt de hoogte van de haag onder controle gehouden.

Door de toepassing van meerdere beplantingsoorten is de kans op uitval van beplanting over grotere lengte klein. Als er toch sprake is van uitval mag dit maximaal 10% van de losse landschappelijke haag per zijde van het plangebied betreffen. Hierbij mag de uitval op één plek maximaal 2 rijen beslaan, zodat er altijd één rij beplanting het zicht op de zonnepanelen beperkt. Ook mag de uitval van beplanting maximaal 10 planten aaneengesloten in één rij betreffen.

Mocht blijken dat er in de eerste drie jaar uitval is van beplanting, dan worden deze vervangen door dezelfde soort en omvang. Ook zal de beplanting (ontwikkeling en soortkeuze) na 2 jaar geëvalueerd worden.

### Kruidenrijk grasland

Een groot deel van het plangebied wordt omgevormd tot kruidenrijk gras- en hooiland. Dit is een vegetatie waarin meer dan 8 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 5 op >15% van de oppervlakte van het beheertype en twee soortgroepen vertegenwoordigd zijn. Een goede vegetatie draagt bij aan de infiltratie van regenwater in de bodem, hierdoor wordt het regenwater zeer beperkt afgevoerd naar de watergangen.





Voor de plaatsing van de panelen wordt daarom een inheems en kruidenrijk grasmengsel (schaduwminnend) ingezaaid, namelijk O1 Bloem- en kruidenrijk mengsel van Cruydt-Hoeck. Door de hoogte van de onderkant van de panelen (1m12) zal de kruidenrijke vegetatie zich goed kunnen ontwikkelen. Rondom het panelenveld wordt een zonminnend inheems en kruidenrijk grasmengsel ingezaaid. Hierbij wordt ingezet op een kruidenmengsel dat een bijdrage levert aan het herstel van uitstervende inheemse plantensoorten. LC Energy werkt samen met het Levend Archief om dit te bewerkstelligen, zodat de locatie een bijdrage levert aan de Nationale Zadencollectie. De verwachting is dat zich op de hogere delen in van het plangebied, waar zich lichtere klei bevindt, een andere kruidenrijke vegetatie zal ontwikkelen dan op de lager gelegen zwaardere klei gronden.

#### **Beheer**

Het kruidenrijke grasland wordt jaarlijks extensief gemaaid; na 15 juni en eind september. Hiermee wordt de groeikans van ongewenste kruiden beperkt. Tussen de panelenrijen mag aanvullend nog 2x jaarlijks worden gemaaid, indien kruiden boven de panelen uitgroeien, dit mag enkel buiten het broedseizoen, of wanneer er gecontroleerd is op grondnesten. Het maaisel wordt na maximaal tien dagen afgevoerd zodat de bodem kan verschrallen en meerdere kruidensoorten de kans krijgen om zich te ontwikkelen.

Bij het maaien is het wenselijk de percelen alternerend te maaien en per perceel de fauna een uitweg te geven naar de randen. Klepelen en het gebruik van een maai-zuigmachine zijn in het plangebied vanwege de ecologische potentie van de grasvegetatie niet toegestaan.

#### **Verruigde rietstrook**

Langs enkele watergangen wordt een ruige ecologische rietzone ontwikkeld. Dit draagt bij aan de biodiversiteit in de watergangen in het gebied. Op de bredere delen wordt aanvullend ook struweel aangeplant in gemengde groepen.

- Het struweel dat wordt aangeplant bestaat uit autochtoon plantmateriaal: aalbes (10%), zwarte bes (10%), Gelderse roos (20%), grauwe wilg (10%), rode kornoelje (15%), schietwilg (5%), sleedoorn (20%), en zwarte els (10%).

#### **Beheer**

Voor de ontwikkeling van de ruigte- en rietstroken wordt maaisel van het bestaande ruigte en riet opgevoerd op de nieuw te ontwikkelen stroken.

In de eerste vijf jaar wordt de rietstrook één keer per jaar voor 50% gemaaid, over een periode van twee jaar wordt dan de hele strook gemaaid. Tijdens het maaien, mag de gemaaide lengte maximaal 200 meter betreffen. Zo is altijd een deel beplant met overjarig riet; dit biedt beschutting aan kleine vogels en insecten. Maaien vindt maximaal 2x per jaar plaats, buiten het broedseizoen, of voorafgaand aan het maaien wordt het veld gecontroleerd op grondnesten.

In deze eerste vijf jaren zal de opschot van wilgen- en elzen actief worden verwijderd.

Na vijf jaar zal het beheer extensiever worden. De ecologische rietstrook wordt na de vorming van riet één keer per jaar voor 33,3% gemaaid, over een periode van drie jaar wordt dan de hele strook gemaaid.

Ter hoogte van de struweelgroepen wordt niet gemaaid, deze mogen zich vrij ontwikkelen. Eventuele uitval van struweel zal op natuurlijke wijze worden opgevuld door ander struweel.





Afbeelding 15. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1815.



Afbeelding 16. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1850.

## LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

Het projectgebied bestaat uit twee percelen, is 13 hectare groot en wordt momenteel grotendeels gebruikt als akker. Aan de westzijde van deze percelen ligt de Agger, een oude watergang die door de tijd heen verzand is en nu een ecologische verbinding vormt.

### Ontstaan van het plangebied

Op de overgang tussen Brabant en Zeeland is een interessante overgang van twee landschappen zichtbaar. Aan de oostzijde liggen de hoger gelegen zandgronden (+20m NAP) van de Brabantse Wal. Deze zandgronden zijn voornamelijk door de wind afgezet. Aan de westzijde ligt lager gelegen land dat onder invloed van de zee heeft gestaan. Hierdoor is dit lager gelegen deel relatief vlak gebied met daarin nog de resten van kreken. In dit lager gelegen deel van het landschap stroomde vroeger ook de rivier de Schelde. Doordat deze rivier dicht langs de Brabantse Wal stroomde, zorgde hij ervoor dat veel van het zand weg spoelde. Hierdoor ontstond de nu zo kenmerkende steile rand van de Brabantse Wal.

Tussen de Oosterschelde en de Westerschelde stroomde een zijtak van de Schelde, namelijk De Agger. De Agger was oorspronkelijk een bevaarbare route. Echter, rond de 16<sup>e</sup> eeuw begon De Agger zoveel te verzanden dat de bevaarbaarheid in het geding kwam. Dit proces zette zich gedurende de eeuwen voort, waardoor er uiteindelijk een wantij ontstond in De Agger. Een wantij is de plek waar twee stromingen van het getij elkaar ontmoeten. Juist op deze plek wordt veel sediment afgezet, waardoor het geheel dicht slibde. Hierdoor kon het gebied rondom De Agger al vroeg worden ingepolderd. Zo ontstond aan de oostzijde van de Agger de Zuidpolder en aan de westzijde de Hinkelenoordpolder. Beiden lagen oorspronkelijk op Zeeuws grondgebied. Hinkelen verwijst naar de verdwenen Scheldearm en Hinkelenoord wordt voor het eerst vermeld in 1248. De Zuidpolder wordt in documenten uit 1264 genoemd. Deze polders vormden samen met de polders van Agger en Bath het oostelijk deel van Zuid-Beverland. Het gebied overstromd in de daaropvolgende eeuwen meermalig. Tijdens de latere bedijking in 1685 is de oriëntatie van de Zuidpolder en Hinkelenoordpolder meer op Noord-Brabant komen te liggen. Sinds deze bedijking ging men spreken van de Oud-Hinkelenoordpolder. In 1810-1815 werd het gebied bij Woensdrecht gevoegd.

De Agger zorgt voor de afwatering van de Zuidpolder en Oud-Hinkelenoordpolder. In de afgelopen eeuw is deze voormalige rivierarm ook een ecologische verbingszone geworden tussen de Brabantse Wal en het Markizaat. In de omgeving van De Agger staan daarom, ondersteunend aan zijn natuurlijk functie, meerdere rietlanden en bosjes.

### Ontwerputgangspunten vanuit het landschap betreffen:

De Agger die langs het projectgebied ligt is door de loop van de tijd van een bevaarbare route naar een grote sloot veranderd. Ondanks dat de Agger kleiner is geworden heeft deze nog wel een landschappelijke en cultuurhistorische waarde voor het gebied.





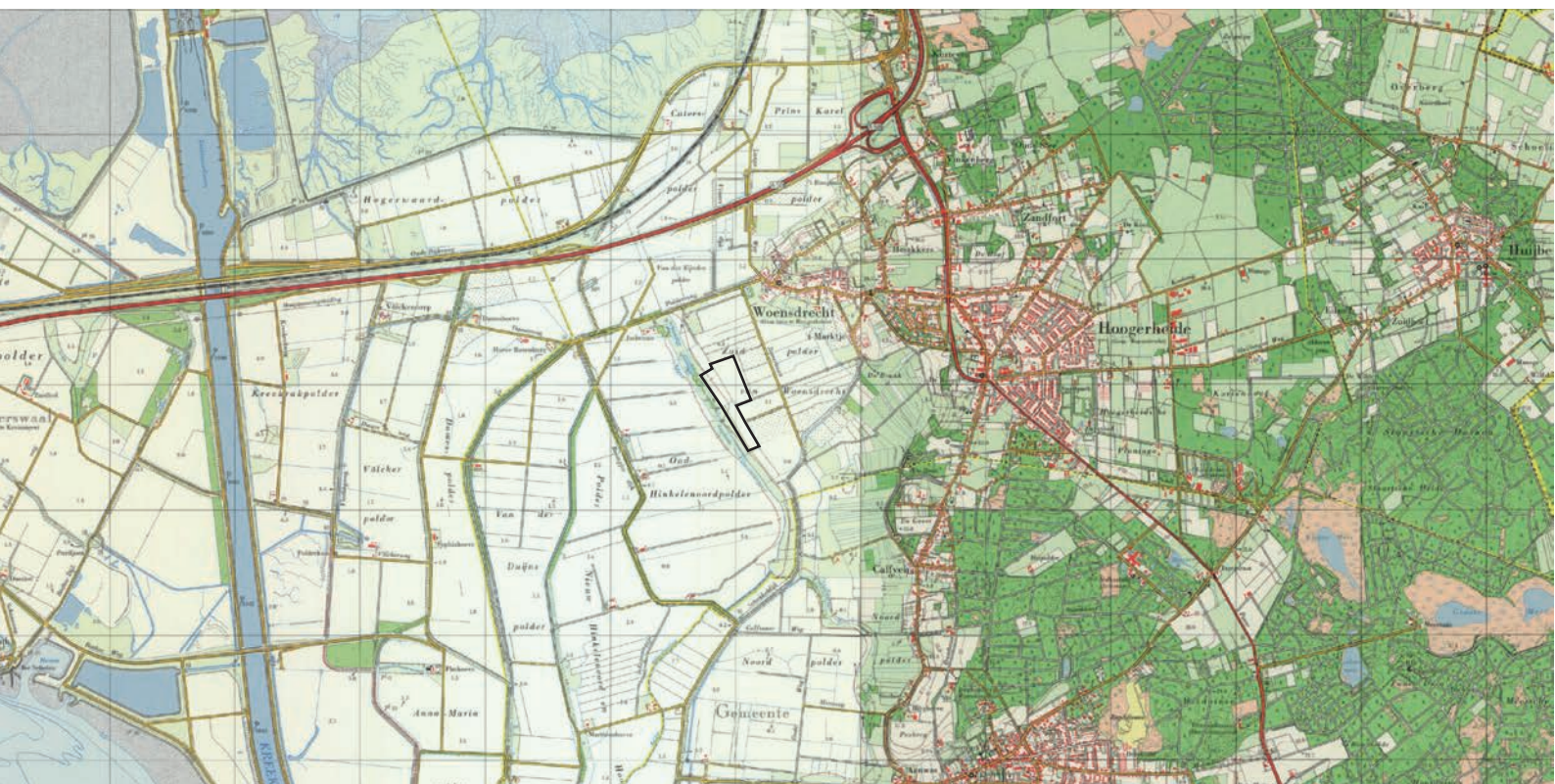
Afbeelding 17. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1900.



Afbeelding 19. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1930.



Afbeelding 18. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1960.



Afbeelding 20. De bovenstaande historische kaart toont de landschappelijke inrichting van het landschap in 1980.





Afbeelding 21. Open polderlandschap met de beplanting langs de Agger op de achtergrond.



Afbeelding 22. Zicht op Woensdrecht dat tegen de Brabantse Wal ligt.

## Huidig kwaliteiten plangebied

Beide percelen grenzen aan de Agger, een cultuurhistorisch en ecologisch interessante watergang in een veelal open en relatief monotone polder.

### Oud polderlandschap met bijhorende verkavelingspatroon

Het plangebied ligt in de Zuidpolder van Woensdrecht, een relatief oud polderlandschap. De Poldersweg loopt in een strakke rechte lijn parallel aan De Agger. De Braakseweg loopt haaks op De Poldersweg, een zogeheten polderkruis. In dergelijke oude polderlandschappen was de verkaveling oorspronkelijk kleinschaliger, en de percelen waren smaller, ten opzichte van jongere polders. Deze verkaveling hing samen met de toenmalige mogelijkheden om de polder te ontwateren. Door vooruitgangen in de technologie en machines zijn veel van deze smallere percelen na 1960 alsnog samengevoegd.

### Zeer open polderlandschap met weinig beplanting

In deze polders was er oorspronkelijk geen sprake van opgaande beplanting. Hierdoor zijn ze erg open van karakter. De onderdelen die niet bij de polder horen, of later aan de polder zijn toegevoegd, zijn daarom in het landschap goed te onderscheiden. Zo werd oorspronkelijk niet gewoond in deze polders. Pas na de komst van Deltawerken ontstonden de eerste erven. Deze erven zijn volledig omringd met singelbeplanting om de harde wind te breken op het erf en daarmee het wooncomfort te vergroten. Ten oosten van het plangebied is ook een fruitboomgaard. Deze fruitboomgaard is omzoomd met een windsingel van 4 tot 5 meter hoog.

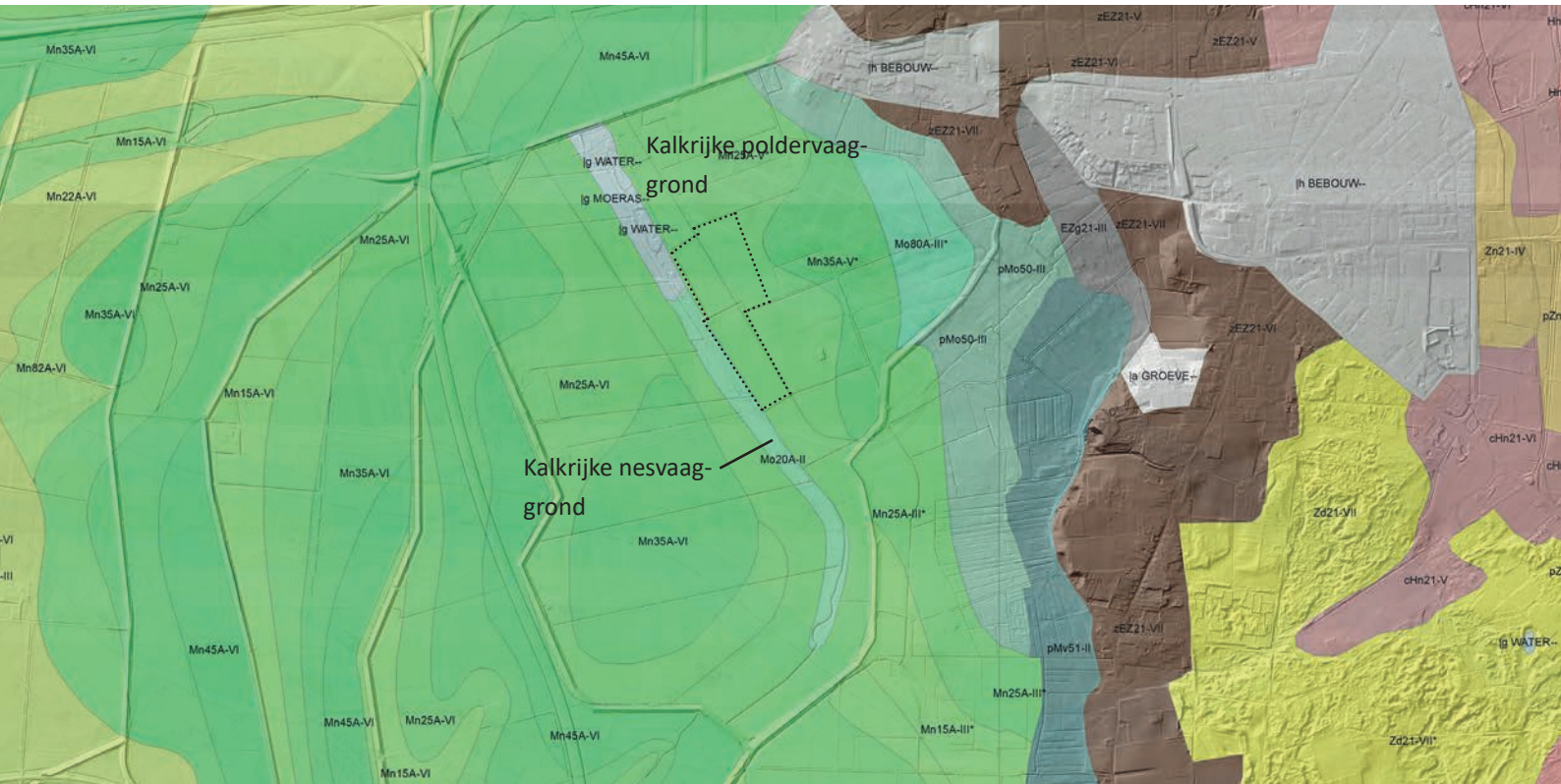
### De cultuurhistorische- en de natuurwaarde van De Agger

De Agger vormt, met haar deels beplante oevers, een duidelijke markering in het polderlandschap. Delen langs deze voormalige rivierarm waren oorspronkelijk zo nat, door kwel van de Brabantse Wal, dat hier geen landbouw kon plaatsvinden. Op deze plekken ontstonden dan veelal bossen. De huidige beplanting langs de westzijde van De Agger is deels aangeplant en deels oorspronkelijk. De beplanting bestaat uit inheemse soorten en heeft voornamelijk een natuurwaarde. Door de grillige beplantingstructuur is de Agger vanaf de omliggende wegen goed herkenbaar binnen de zeer open en geordende polderstructuur. Tussen de Agger en het plangebied ligt ook een ruigtestrook, met opgaande beplanting variërend van 30 tot 40 meter breed. Deze afstand tussen het plangebied dient zeker te worden behouden, en waar mogelijk versterkt, gezien de cultuurhistorische en natuurwaarde van de Agger.

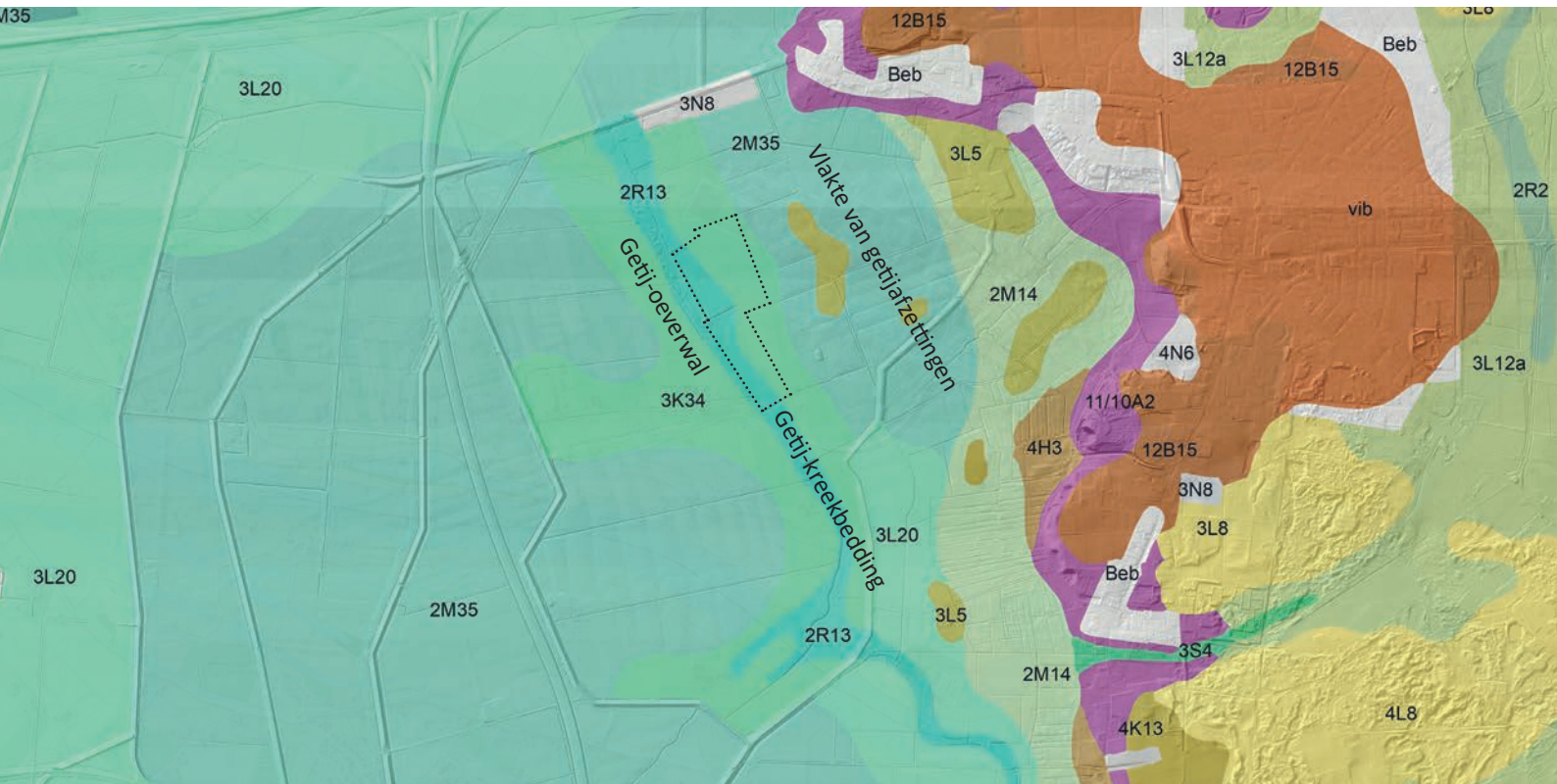
### Ontwerpuitsgangspunten vanuit het landschap betreffen:

- behouden van de kavelstructuur;
- openheid binnen de polder zoveel mogelijk behouden;
- ruimtelijk contrast tussen De Agger en het open polderlandschap benadrukken (contrast tussen natuur en aangelegd landschap versterken) en daarmee cultuurhistorische- en natuurwaarden versterken.





Afbeelding 24. Bodemkaart.



Afbeelding 23. Geomorfologische kaart.

## Beleving van het plangebied

Het plangebied is vanaf een aantal plekken in het omliggende landschap zichtbaar. De ruimtelijke impact van het zonneveld is echter klein. Dit komt door de grote afstand van het zonneveld ten opzichte van de nabijgelegen woning en de lagere ligging van het plangebied. Hierdoor wordt vanuit Woensdrecht ('t Marktje) grotendeels over het plangebied heen gekeken. Het plangebied ligt namelijk 3 meter lager, waarbij de Brilseweg bijna 1,5 meter hoger ligt en zo optisch een hogere horizon aanwezig is, waar het noordelijk plangebied achter verdwijnt. Daarnaast dragen diverse fruitboomgaarden bij aan het ontnemen van het zicht op het zonneveld. Vanuit Woensdrecht is het zicht op het zuidelijke perceel hierdoor weggenomen. Verder wordt de Brilseweg gebruikt als recreatieve route. Deze weg ligt op minimaal 280 meter afstand van het plangebied. Vanaf deze weg is het noordelijke perceel en een deel van de zuidzijde van het plangebied zichtbaar. Ten behoeve van de recreatieve gebruikswaarde van het gebied is het daarom wenselijk om aan de noordoostzijde en de zuidzijde het zonneveld landschappelijk in te passen. Verder kan langs de Brilseweg een informatiebord worden geplaatst over het zonneveld en de historie van de plek.

### Ontwerputgangspunten vanuit het landschap betreffen:

Vanuit Woensdrecht ('t Marktje) is het zicht op het plangebied minimaal. Slechts een zeer beperkt deel van het noordelijke perceel is in de huidige perceel is waarneembaar door de aanwezige hoogteverschillen en fruitboomgaarden. Vanaf de Brilseweg is zicht op het noordelijke perceel en een deel van de zuidzijde van het plangebied. Ten behoeve van de recreatieve gebruikswaarde van het gebied is landschappelijke inpassing van de panelen de noordoostzijde en zuidzijde wenselijk.

## Bodem en bijhorende beplanting

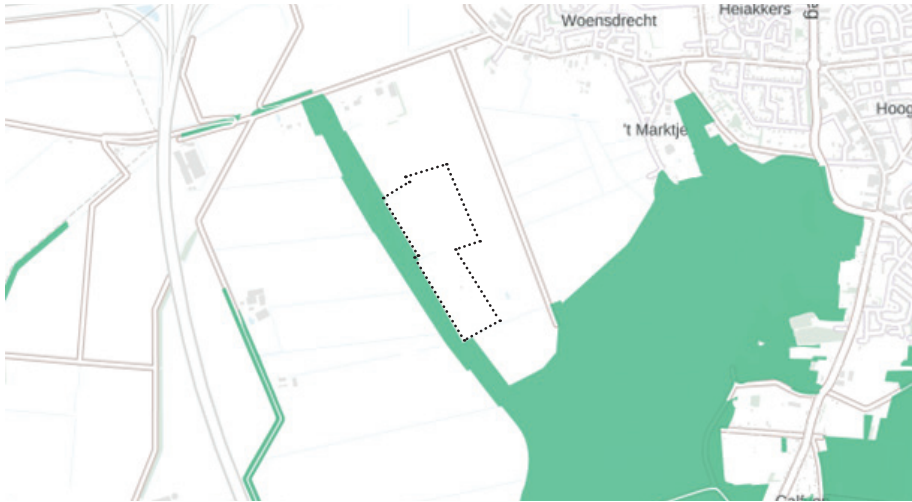
De bodem langs de Agger bestaat uit een kalkrijke poldervaaggrond (Mn25A). De grondsamenstelling van dit type bodem bestaat uit zware zavel. Het grondwater ligt circa tussen de 25 en 100 centimeter onder maaiveld. Het grondwater niveau is in de buurt van de Agger dicht onder het maaiveld dan verder daar vandaan. Van nature ontwikkelt zich op de drogere delen van de bodem een gewoon eiken-haagbeuken bos en op de nattere delen een elzenrijk essen- iepenbos.

De autochtone inheemse vegetatie voor de **drogere** delen bestaat uit de hoofdsoorten: hazelaar en zomereik. De aanvullende soorten zijn: beuk, éénstijlige meidoorn, es, Gelderse roos, haagbeuk, hondsroos, kardinaalsmuts, kers, lijsterbes, linde, rode kornoelje, ruwe berk, sleedoorn, tweestijlige meidoorn, wegendoorn, winterlinde, zachte berk en zomerlinde.

De autochtone inheemse vegetatie voor de **nattere** delen bestaat uit de hoofdsoort: es. De aanvullende soorten zijn: aalbes, amandelwilg, éénstijlige meidoorn, Gelderse roos, gladde iep, grauwe wilg, katwilg, kraakwilg, rode kornoelje, schietwilg, sleedoorn, zomereik, zwarte bes en zwarte els.

In het ontwerp zal gestreefd worden naar het toepassen van zoveel mogelijk inheems autochtone beplanting. Inheemse beplanting biedt als voordeel dat deze soorten zich goed ontwikkelen en minder gevoelig zijn voor ziekten. Bij de soortkeuze wordt ook rekening gehouden met effecten van klimaatverandering. Daarnaast worden er geen soorten toegepast die bacterievuur verspreiden in verband met de omliggende fruitboomgaarden.

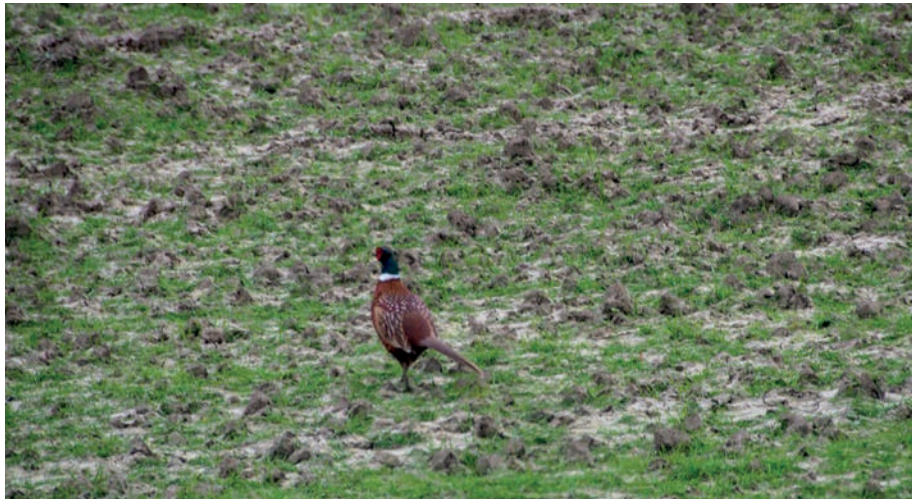




Afbeelding 25. Het projectgebied grenst aan een gebied dat is aangewezen als Brabants Natuurnetwerk



Afbeelding 26. Sporen van een marter-achtige.



Afbeelding 27. Fazant in op een van de percelen van het projectgebied.



Afbeelding 28. Natuurlijk terrein ten zuiden van het projectgebied.



Afbeelding 29. Door de beplanting langs de Agger heeft deze watergang hoge natuurwaarde.



Afbeelding 30. Natuurlijk terrein ten zuiden van het projectgebied.

#### Ontwerputgangspunten vanuit het landschap betreffen:

Bij de landschappelijke inpassing van het zonneveld wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van autochtone inheemse beplanting, passend bij de bodem en grondwaterstand. Bij de soortkeuze is gekeken naar de aansluiting op bestaande plantsoorten in de omgeving. Daarnaast worden er geen soorten toegepast die bacterievuur verspreiden in verband met de omliggende fruitboomgaarden.

#### Natuurwaarden van het gebied

Om tot een goed inzicht te komen in de natuurwaarden van het gebied, en de mogelijke consequenties die de aanleg van een zonneveld heeft op deze waarden, is een Quicksan flora en fauna gedaan. In deze Quicksan is gekeken naar de beschermde gebieden en soorten. Voor een uitgebreide rapportage wat betreft deze aspecten verwijzen wij naar de Quicksan flora en fauna, zonnepark Agger te Woensdrecht (2020)

#### Ontwerputgangspunten vanuit het landschap betreffen:

In het plangebied liggen geen beschermde natuurbestemmingen. Het zonneveld zal naar verwachting geen invloed hebben op de natuurbestemmingen in de nabije omgeving. Uit het veld- en bureauonderzoek blijkt dat er geen beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn. Het gebied biedt echter wel potentie voor het versterken van diverse natuurwaarden.

#### Natuurpotentie van het gebied

De planlocatie wordt momenteel gebruikt als landbouwgebied. De percelen zijn afgelopen jaren veelvoudig van eigenaar veranderd, omdat het vanuit agrarisch oogpunt minder geschikte grond betreft. Ten noorden van het plangebied is om dezelfde reden ook een paardenweide ontstaan. Daarnaast grenst het zonneveld direct aan een ecologische verbingszone. De ontwikkeling van het zonneveld biedt goede kansen om deze zone versterken. Er wordt langs en onder de panelen in het zonneveld ingezet op meervoudig ruimtegebruik voor natuur en waterberging, vooral aan de westzijde van het plangebied.

#### Ontwerputgangspunten vanuit het landschap betreffen:

Het zonneveld wordt gerealiseerd op minder geschikte agrarische grond. De locatie biedt kansen om de bestaande ecologische hoofdstructuur te versterken en ruimte te bieden voor het vasthouden van water. Daarmee is dubbel ruimtegebruik in het plangebied mogelijk. Daarnaast zijn er door de ontwikkeling van het zonneveld ook kansen om op andere plekken langs de Agger natuurontwikkeling te realiseren en/of ruimte voor waterberging te stimuleren.



## Waterschap

Het plangebied valt binnen het beheergebied van het waterschap Brabantse Delta . De Agger is een A-watergang. Langs deze watergangen ligt een onderhoudszone. Dit onderhoud wordt door het waterschap uitgevoerd. In overleg met het waterschap is besloten geen verdere landschappelijke elementen op het terrein van het waterschap te realiseren.

Langs het plangebied liggen enkele B-watergangen, In dit plan worden geen wijzigingen aangebracht aan deze watergangen. De huidige waterhuishouding wordt zoveel mogelijk in stand gehouden ten behoeve van het voeden van de Agger.

### **Ontwerpuitgangspunten vanuit het landschap betreffen:**

Het waterschap blijft betrokken in de planvorming. Afhankelijk van mogelijke aanpassingen of toevoegingen aan het ontwerp zullen vervolgafspraken met het waterschap nodig zijn.





Afbeelding 31. Natuurbeheertypen kaart Brabant

Provinciaal beleid

Natuurbeheerplan

Ten westen van het plangebied ligt een ecologische verbindingszone (voorheen EHS) en bestaande en nieuwe natuur (NNB). Deze zone bestaat uit meerdere natuurbeheertypen, namelijk:

- Kruiden- en faunairijk grasland (voormalig EHS, NNB)
- Moeras (NNB)
- Rivier- en beek begeleidend bos (NNB)

De ontwikkeling zal geen afbreuk doen aan de aangrenzende ecologische verbindingszone en bijhorende natuurbeheertypen. Bij de ontwikkeling van het zonneveld worden deze zone versterkt door de verbreding van de ruigtestrook.

Provinciaal Milieu- en Waterplan

De ruigtestrook tussen de Agger en het plangebied is aangewezen als landelijke hoofdstructuur; Water voor groenblauwe mantel. Dit is een zoekgebied voor behoud en herstel van het watersysteem.

Dit is meegenomen in het ontwerp. De ontwikkeling zal geen afbreuk doen aan de aangrenzende landelijke hoofdstructuur.

Gemeentelijk beleid

Uitnodigingskader zonne-energie

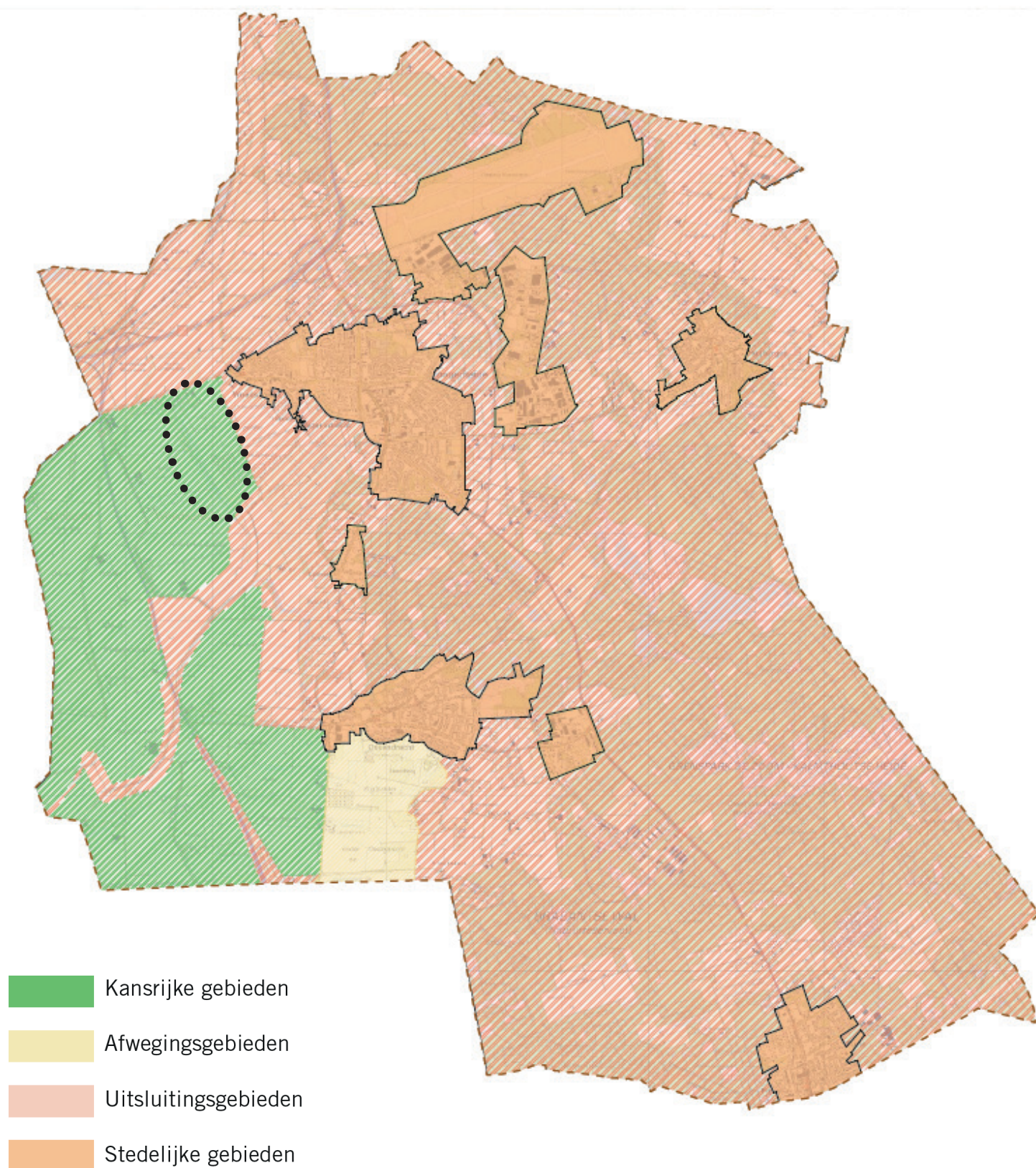
Het gemeentelijke Uitnodigingskader zonne-energie is gebaseerd op de Duurzaamheidsvisie 2017-2035. In het algemeen wordt gesteld dat de voorkeur uitgaat naar het plaatsen van zonnepanelen op daken. Indien dit niet mogelijk is, gaat de voorkeur uit naar grondgebonden zonne-opstellingen binnen het bebouwd gebied, daarna binnen bouwvakken in het buitengebied en tot slot in het buitengebied buiten bouwvlakken op agrarische grond, binnen de voorwaarden van het Uitnodigingskader.

Het Uitnodigingskader heeft een deel van de Zuidpolder, met het daarbinnen vallende voorliggende plangebied, aangewezen als kansrijk gebied voor zonnenvelden, mits onder voorwaarden. Daarbij is de Zuidpolder aangewezen als ‘Agrarisch gebied met natuurwaarde’. Hier geldt een nadere afweging, vanwege de kwaliteit natuur. De zonontwikkeling dient daarom een positieve bijdrage te leveren aan deze natuurwaarde.

Conclusie:

Het plan voor zonneveld Agger dient een positieve bijdrage te leveren aan de natuurwaarde en te voldoen aan de overige eisen die het Uitnodigingskader beschrijft. Het plan zoals dit beschreven is zal een meerwaarde vormen voor de natuurkwaliteiten. Enerzijds door het toepassen van een kruidenrijk grasmengels onder de panelen, anderzijds door de randen van het zonneveld in te richten met ecologisch waardevolle landschappelijke structuren, zoals hagen en verruigde zones.





Afbeelding 32. Visiekaart gebiedscategorieën uitnodigingskader zonne-energie Woensdrecht

Verder wordt de landschappelijke beleving vanaf de A58 en A4 genoemd als belangrijk criterium. Rijdend van Zeeland naar Noord-Brabant is hier de Brabantse Wal beeldbepalend, met Woensdrecht aan de ene zijde en aan de andere kant (wat meer op de achtergrond) de helling met de bosrand van het bos van Mattemburgh. Komend vanuit Noord-Brabant is de overgang van het bosgebied op de Wal naar de openheid van de polders onderaan de wal heel bijzonder. Door de ligging langs de A58 ervaren dagelijks duizenden automobilisten dit bijzondere landschapsbeeld. Dit landschapsbeeld mag niet verstoord worden.

#### Conclusie:

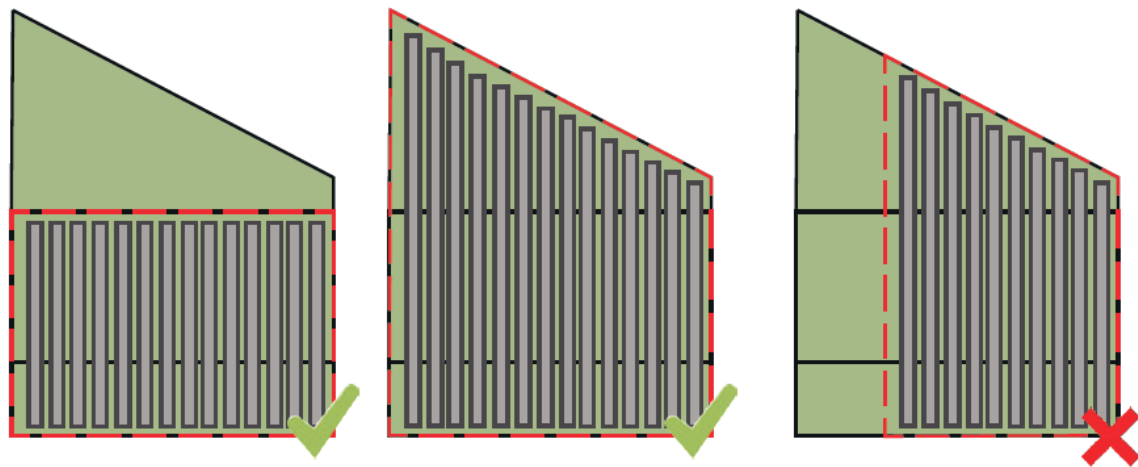
*Het zonneveld ligt op significante afstand van beide snelwegen. De bestaande beplantingen en erven nemen het zonneveld vanaf de snelwegen uit het zicht. Vanaf de wegen wordt het contrast tussen het bosgebied en het open landschap dan ook niet aangetast.*

Voor de inpassing van het zonneveld Agger zijn meerdere toetsingscriteria van toepassing. De relevante toetsingscriteria staan hieronder opgesomd, per toetsingscriterium wordt aangegeven of dit plan eraan voldoet en op wat voor een manier dat is (bullets):

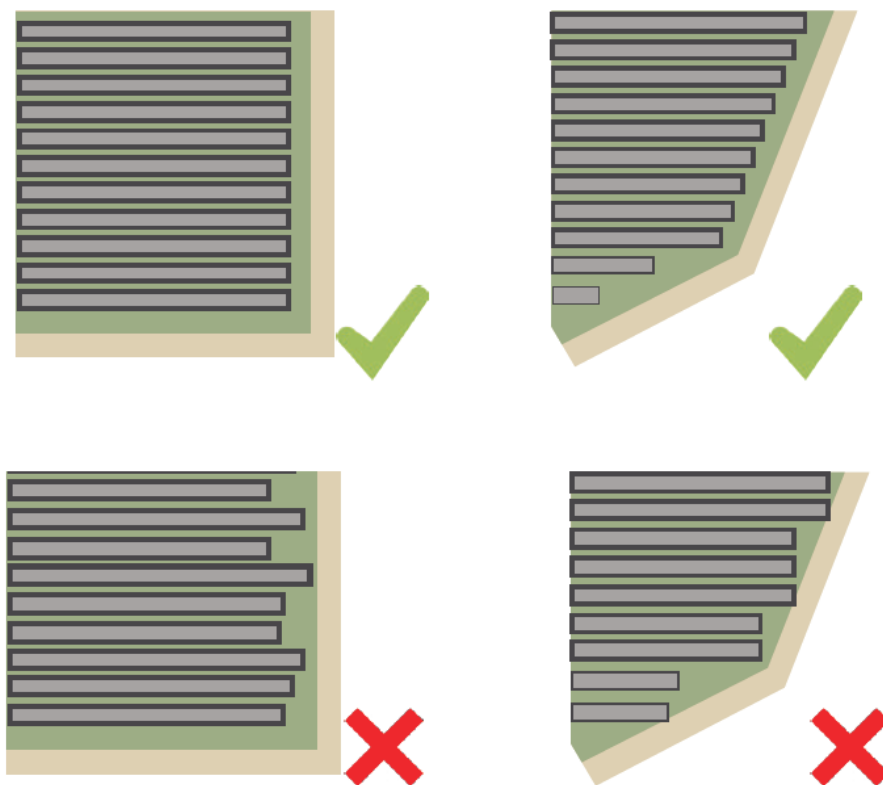
#### Toetsingscriteria

- Het zonneveld dient (zich aan) te passen bij de aard en schaal van het landschap.
  - o *Het zonneveld respecteert de kavels en de kavelgrote, en de daarbij behorende infrastructuur. Er wordt geen afbreuk gedaan aan de aard en schaal van het landschap.*
- Er mogen niet meerdere kleine initiatieven op korte afstand van elkaar worden gerealiseerd; dan dienen deze te worden geconcentreerd.
  - o *Er vinden geen andere initiatieven in de buurt plaats.*
- Gelet op de schaal van het Woensdrechtse landschap dient een zonneveld groter te zijn dan 10 hectare, maar niet groter dan 20 hectare. Afwijkende oppervlakten zijn slechts toelaatbaar op basis van een grondige onderbouwing van de impact op de omgeving.
  - o *Het oppervlak van het zonneveld valt binnen deze kaders. Het projectgebied heeft een grootte van 13 hectare en het netto oppervlak is 10,5 hectare.*
- Het plangebied ligt in een cultuurhistorisch waardevol gebied. Deze waarden staan beschreven op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Brabant. Initiatieven zijn mogelijk indien de waarden en kenmerken van de betreffende gebieden behouden blijven.
  - o Het plangebied maakt onderdeel van het zeekleigebied. De zeekleipolder van Woensdrecht kenmerkt zich door de visuele relaties tussen de hogere delen van de Brabantse Wal en De Agger.
    - *Het zonneveld vormt geen obstructie in de zichtrelatie vanaf de Brabantse Wal tot de Agger door zijn lagere ligging en de grote afstand in het landschap.*
    - *De panelen en landschappelijke inpassing zijn laag gehouden om de ruimtelijke impact van het zonneveld zoveel mogelijk te beperken en daarmee de ruimtelijke leesbaarheid van de poldermaat en de Agger, vanaf de Brabantse Wal en het poldergrid, Brilseweg, te behouden.*





Figuur 5.6 Begrenzing plangebied aansluiten bij de topografie van de kavelgrenzen



Afbeelding 33. Aansluiting op perceelranden: uitnodigingskader zonne-energie Woensdrecht

- o Uit de Waardekaart blijkt dat er sprake is van een historische zichtrelatie over het plangebied tussen de Agger en de Brabantse Wal (Woensdrecht). Aan deze zichtlijn is verder geen waarde gekoppeld (CHW 2006). Op een deel van deze zichtlijn staat momenteel een fruitboomgaard.
  - *Door de lage paneelopstelling en groenstructuren wordt de zichtrelatie niet verstoord. Ook zijn er geen locaties vanaf waar dit zonneveld zich op korte afstand tussen de observant en de Brabantse Wal bevindt, zie vorige ook vorige bullet.*
- o De polders hebben een sinds 1840 weinig veranderde ontsluitingsstructuur met polderwegen. Deze wordt gedurende de aanwezigheid van het zonneveld in stand gehouden. Naar het oosten toe gaat de blokvormige percelering over in een smalle, strookvormige percelering, in verband met de kwel vanaf de Brabantse Wal. De verkavelingspatronen worden gedurende de aanwezigheid van het zonneveld in stand gehouden en met behulp van de inrichting van het zonneveld benadrukt. Vanuit de polders is er een visuele relatie met Aanwas en Ossendrecht. In de Eerste Wereldoorlog werd het gebied voorbereid als inundatiegebied. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is het gebied daadwerkelijk als zodanig gebruikt.
- o De voormalige kreekloop is aangewezen als 'Historisch groen'. De historische waarde is als zeer waardevol bestempeld: 'Hoog'. De daarbij horende karakteristiek betreft; Kreekrelict aan weerszijden beplant met schietwilg, zwarte els, zwarte bes en aalbes, uit de periode 1850-1900.
  - *De beplanting van de Agger zal verder versterkt worden door het aanbrengen van passende beplanting binnen de projectlocatie. De gekozen beplanting sluit aan de op de beplanting langs de Agger.*
- o Het polderkruis is ook aangemerkt als lijn van hoge historische waarde.
  - *Het polderkruis wordt niet aangetast aangezien het bestaande kavelpatroon gerespecteerd wordt.*
- De locatiekeuze en de begrenzing van het terrein dienen topografische-, kavel- en perceelsgrenzen zoveel mogelijk te respecteren. Zo kan een zonneveld de herkenbaarheid van het landschapspatroon versterken. De voorkeur gaat dan ook uit van een compacte en eenduidige vorm.
  - o *Het zonneveld zal compact worden opgezet en volgt daarbij het bestaande (en cultuurhistorische) kavelpatroon.*
- De locatiekeuze en begrenzing dient rekening te houden met aanwezige bebouwing in de omgeving.
  - o *De aanwezige bebouwing in het gebied staat op ruime afstand van 200m.*
- Als verschillende initiatieven in elkaars omgeving worden ontwikkeld, dienen deze goed op elkaar te worden afgestemd.
  - o *Er vinden geen andere zoninitiatieven plaats in de omgeving.*
- In de gebieden 'Reservering water' uit de Verordening Ruimte is specifieke aandacht voor de waterhuishouding nodig. Zonnevelden worden daar alleen toegestaan indien het waterbergend vermogen van het gebied wordt vergroot.
  - o *Het plangebied van niet in de 'Reservering water'*
- Zonnevelden worden met voorkeur gerealiseerd op minder geschikte agrarische grond.
  - o *Het veld is door zijn ligging minder geschikt voor agrarisch gebruik vanwege de kwel vanaf de Brabantse Wal, voor de eigenaar van de grond was dit een argument om te kiezen voor een functiewijziging.*



- Dubbelgebruik van het zonneveld is wenselijk; begrazing met schapen, ecologisch waardevolle vegetatie of waterberging onder de panelen.
  - o *Het veld onder de panelen en de randen van het zonneveld worden gebruikt om een ecologische meerwaarde te genereren. Aan dubbelgebruik zoals waterberging is op deze locatie geen behoefte volgens het waterschap.*
- De technische opstelling dient in samenhang met de locatie te worden uitgewerkt.
  - o *De opstelling zal haaks op de perceel richting geplaatst worden.*
- De opstellingshoogte met bijkomende visuele gevolgen ten opzichte van de mogelijke gevolgen voor bodem en mogelijk agrarisch of ecologisch dubbelgebruik moeten goed tegen elkaar worden afgewogen. Onder een hoge opstelling wordt verstaan, hoger dan 1,50 meter.
  - o *De opstelling wordt 2,50 hoog. Dit zorgt er voor dat zich onder de panelen een gezonde kruidenrijke vegetatie kan ontwikkelen. Doordat het zonneveld aan bestaande en toekomstige hogere landschapselementen gekoppeld is, lager ligt dan zijn omgeving en op flinke afstand ligt van waar mensen zich mogen bevinden heeft deze ‘extra’ hoogte geen negatieve ruimtelijke impact.*
- Landschappelijke inpassing bestaat uit inheemse soorten, passend bij de locatie.
  - o *Op basis van bodemtype en waterhuishouding zijn inheemse soorten geselecteerd.*
- De landschappelijke inpassing maakt onderdeel uit van het integrale ontwerp voor een zonneveld, in combinatie met de opstelling (zie hiervoor) en afgestemd op de locatie en de omgeving, rekening houdend met de zichtbaarheid vanuit de openbare ruimte (wegen, fiets- en wandelpaden) en vanuit de privéruimte (woningen en erven) en afgestemd op de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van de omgeving.
  - o *In het plan is rekening gehouden met de omgeving. De reacties van mensen zijn, waar mogelijk, meegenomen in de plannen.*
- Het zonneveld dient maatschappelijke meerwaarde te generen.
  - o *Door het toevoegen van een ruigte langs de Agger zal dit waardevolle landschapselement versterkt worden. Ook zal er langs de Brilseweg een informatiepunt komen, hierin wordt niet alleen het zonneveld toegelicht, maar zal ook aandacht zijn voor de Agger en zijn geschiedenis.*

### **Actualisatie bestemmingsplan Buitengebied’**

Aardkundige, archeologische waarden moeten zoveel mogelijk worden behouden. Op basis van het verdrag van Malta en de wet op de archeologische monumentenzorg is het uitgangspunt gesteld om archeologisch erfgoed zoveel mogelijk terplekke te bewaren en maatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen. De verstoorder van de bodem is verantwoordelijk voor het behoud van de archeologische resten. Daar waar behoud ter plekke niet mogelijk is, betaalt de verstoorder het archeologisch onderzoek en de mogelijke opgravingen. Voor ruimtelijke plannen die archeologische waarden bedreigen, moeten betrokken partijen in beeld brengen welke archeologische waarden in het geding zijn.





Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

© Eelerwoude 2020, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt  
worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude, Mossendamsdwarsweg 3, 7470 AB  
Goor.